

Національний технічний університет
України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»

Інститут спеціального зв'язку та захисту
інформації КПІ ім. Ігоря Сікорського
Спеціальна кафедра № 4

СТАЛИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>12 Інформаційні технології</i>
Спеціальність	<i>125 Кібербезпека та захист інформації</i>
Освітньо-професійна програма	<i>Безпека державних інформаційних ресурсів</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>Очна (Денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>I рік підготовки, осінній семестр та весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>IV кредити</i>
Семестровий контроль / контрольні заходи	<i>I семестр - модульна контрольна робота. II семестр - реферат / залік.</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	
Розміщення курсу	<i>Google Classroom</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Силабус освітнього компонента “Сталий інноваційний розвиток” складено відповідно до освітньої програми підготовки магістрів “Безпека державних інформаційних ресурсів,” спеціальності 125 – Кібербезпека та захист інформації.

Метою навчальної дисципліни є формування у курсантів наступних компетентностей: (КЗ-1) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; (КЗ-2) Здатність проводити дослідження на відповідному рівні; (КЗ-3) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; (КЗ-4) Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; (КЗ-5) Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності); (КФ2) Здатність розробляти, впроваджувати та аналізувати нормативні документи, положення, інструкції й вимоги технічного та організаційного спрямування, а також інтегрувати, аналізувати і використовувати кращі світові практики, стандарти у професійній діяльності в сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки; (КФ10) Здатність провадити науково-педагогічну діяльність, планувати навчання, контролювати і супроводжувати роботу з персоналом, а також приймати ефективні рішення з питань інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

Предметом навчальної дисципліни “Сталий інноваційний розвиток” є загальні закономірності розвитку науки; сутність наукового пізнання, філософські засади, принципи, методи, види, форми, рівні та норми наукового пізнання; особливості воєнно-наукового і професійного пізнання.

Програмні результати навчання, на підсилення та покращення яких спрямована дисципліна: (РН1) Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами, усно і письмово для представлення і обговорення результатів досліджень та інновацій, забезпечення бізнес\операційних процесів та питань професійної діяльності в галузі інформаційної безпеки та/або кібербезпеки; (РН2) Інтегрувати фундаментальні та спеціальні знання для розв'язування складних задач інформаційної безпеки та/або кібербезпеки у широких або мультидисциплінарних контекстах; (РН3) Проводити дослідницьку та/або інноваційну діяльність в сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, а також в сфері технічного та криптографічного захисту інформації у кіберпросторі; (РН5) Критично осмислювати проблеми інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, у тому числі на міжгалузевому та міждисциплінарному рівні, зокрема на основі розуміння нових результатів інженерних і фізико-математичних наук, а також розвитку технологій створення та використання спеціалізованого програмного забезпечення; (РН15) Зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з проблем інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують до персоналу, партнерів та інших осіб; (РН17) Мати навички автономного і самостійного навчання у сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки і дотичних галузей знань, аналізувати власні освітні потреби та об'єктивно оцінювати результати навчання; (РН18) Планувати навчання, а також супроводжувати та контролювати роботу з персоналом у напрямку інформаційної безпеки та/або кібербезпеки; (РН22) Планувати та виконувати експериментальні і теоретичні дослідження, висувати і перевіряти гіпотези, обирати для цього придатні методи та інструменти, здійснювати статистичну обробку даних, оцінювати достовірність результатів досліджень, аргументувати висновки.

2. Пререквізити та постреквізити навчальної дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальні дисципліни, які забезпечуються цією навчальною дисципліною: військове стажування, написання магістерської дисертації.

2. Зміст навчальної дисципліни.

Семестр 1-й.

Семестровий (кредитний) модуль 1. Сталий інноваційний розвиток (Частина 1).

Розділ 1. Основи філософії науки.

Тема 1. Філософія науки.

Тема 2. Наука як система та сучасні концепції її розвитку.

Тема 3. Генезис науки.

Розділ 2. Методологія і логіка наукового пізнання.

Тема 4. Сутність науково-пізнавальної діяльності.

Тема 5. Наукове пізнання.

Тема 6. Творчість і інтуїція в науці та воєнній справі.

Розділ 3. Філософія техніки.

Тема 7. Філософські проблеми техніки.

Тема 8. Філософські проблеми науково - технічної революції.

Тема 9. Глобалізація та світова наука.

Семестр 2

Семестровий (кредитний) модуль 2. Сталий інноваційний розвиток (Частина 2).

Розділ 4. Загальні засади педагогіки вищої школи.

Тема 1. Педагогіка вищої школи в освітній системі України.

Тема 2. Організація науково-педагогічного процесу.

Тема 3. Суб'єкти освітнього процесу у вищій школі .

Розділ 5. Мета, завдання та принципи виховання.

Тема 4. Виховна функція вищої школи.

Тема 5. Професійна культура та педагогічна майстерність педагога.

3. Навчальні матеріали та ресурси*Основна література:*

1. Філософські проблеми наукового пізнання: конспект лекцій. [Електронний ресурс] / Уклад. В. О. Ананьїн, В. В. Горлинський, О. О. Пучков, О. В. Уваркіна; за ред. В. О. Ананьїна. Київ: ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 90 с.
2. Філософські проблеми наукового пізнання: навч. посіб. / В. О. Ананьїн, В. В. Горлинський, О. О. Пучков; за ред. В. О. Ананьїна. Київ: ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 231 с.
3. Кириленко К. М. Інноваційна культура: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр КНУКіМ, 2020. 235 с.
4. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
5. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 472 с.
6. Педагогічна майстерність викладача вищої військової школи: підручник. Красницька Ольга. Київ: Видавничий дім Кондор, 2020. 528 с.

Додаткова література:

1. Філософія науки: підручник. / Добронравова, І. С., Сидоренко, Л. І. та ін. Київ: ВПЦ "Київський університет". 2018. 180 с.
2. Степин В. С. Філософія науки. Общие проблемы. Днепр: АСТ. 2018. 268 с.
3. Філософія науки: підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін.; за ред. І. С. Добронравової. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018. 255 с.
4. Філософія науки: навчальний посібник / І. М. Гоян, І. С. Матвієнко, С. В. Сторожук // за редакцією С. Сторожук. Івано-Франківськ: Симфонія-Форте, 2019. 756 с.
5. Філософія науки та інноваційного розвитку / Чекаль Л. А., Сторожук С. В., Горбатюк Т. В. та інші. Київ, "Міленіум", 2017. 952 с.
6. Філософія науки: військово-промислові інновації. Лісовська Ю. П., Лісовський П. М. Київ: Видавництво Університет "Україна" 2022 192с
7. Інвестування інноваційної діяльності: начальний посібник для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 073 Менеджмент. / Гук О. В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2022. 186 с.
8. Управління інноваціями (Програма, курс лекцій, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, тести). Навч.-метод. посібник. / І. І. Стойко. Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. 200 с.
9. Капіца В. Ф. Філософія і методологія ноо-науки: дослідні програми з ноосферних технологій та їх НТ-пракиси в проєктних ноо-інноваціях: монографія, Книга 4. Кривий Ріг: Видав. центр ДВНЗ «КНУ», 2019. 939 с.

10. Верлань А. Ф., Ляшенко О. І. Інформаційні системи з адаптивним управлінням процесами сприймання знань: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2021. 230 с.
11. Управління інноваціями: навч. посібник / О. І. Гуторов, Л. І. Михайлова, І. О. Шарко, С. Г. Турчина, О. В. Киричок. – Вид. 2-ге, доп. Харків: “Діса плюс”, 2016. 266 с.
12. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / О. І. Федоренко та ін.; за заг. ред. О. І. Федоренко. Харків: ФОП Бровін О. В., 2020. 240 с.
13. Педагогіка вищої школи: підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С. Г. Немченко, та ін. Бердянськ: БДПУ, 2020. 517 с.
14. Мухіна Г. В. Педагогіка та психологія вищої школи: навчально-методичний посібник. Київ: Дакор, 2020. 178 с.
15. Робертс Е. Лідерство в часи війни. Головні уроки від творців історії. / пер. з англ. Я. Войтка. Київ: Видавничка група КМ-БУКС, 2021. 216 с.
16. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навч.-метод. посіб. Стинська В. В., та ін.; за заг. ред. В. Стинської, Л. Прокопів. Івано-Франківськ, 2021. 430 с.
17. Нагасв В. М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Харків: Стильна типографія, 2019. 267 с.
18. Гніденко М. П., Вишнівський В. В. Сучасна методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Київ: ДУТ, 2019. 127 с.
19. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
20. Лунячек В. Е. Основи педагогіки вищої школи: навч. посібник. 2-ге видання, випр. та доп. Харків: ФОП Панов А. М., 2019. 220 с.
21. Мельничук І. М. Основи педагогіки та психології вищої школи: навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2018. 336 с.
22. Інноваційні освітні технології: навчально-методичний посібник; упорядник Л. М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 172 с.
23. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник; упорядник Н. П. Волкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.
24. Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д. Г. 2020. 291 с.
25. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.): Домбровська Я. М., 2018. 280 с.
26. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
27. Європейський простір вищої освіти: параметри якості та експертизи: навчальний посібник / Укладачі: Батечко Н. Г. та ін.; за ред. Сисоєвої С. О. Київ, 2020. 152 с.
28. Уваркіна О., Пучков О. Іманентність лідерства сучасного військового як результат інтеграції в євроатлантичний безпековий простір. *The security architecture of European and Euro-Atlantic spaces: Scientific monograph* [science eds. T. Astramovich-Leik, Ya. Turchyn, O. Horbach, O. Tsebenko]. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2022. С. 230–242. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-225-8-18>
29. Уваркіна О., Пучков О. Феномен воїнського етосу: соціально-філософська рефлексія. *Вісник Львівського університету. Серія філософські науки*. 2022. Випуск 29, С. 158–164. <https://doi.org/10.30970/PHS.2022.29.16>
30. Jolicoeur P. Defense Education Enhancement Program in Ukraine: The Limits of NATO’s Education Program. *Connections: The Quarterly Journal*. 2018. № 17 (3). Р. 109–119. DOI: <https://doi.org/10.11610/Connections>.
31. Вігер Д., Оліферук В. Концепція розвитку системи військової освіти України. *Військова освіта*. 2021. № 2 (44). С. 29–42. DOI: doi.org/10.33099/2617-1775/2021-02/29-42.
32. Доктрина розвитку військового лідерства у Збройних Силах України. URL: https://dovidnykmpz.info/wp-content/uploads/2020/12/Doktryna_rozvytku_viykovoho_liderstva_v_Zbroynykh_sylakh_Ukrainy_compressed.pdf
33. Карпенко В. Поняття лідерства у воєнно-наукових дослідженнях. *Військова освіта*. 2021. № 2 (44). С. 92. DOI: doi.org/10.33099/2617-1775/2021-02/91-99
34. Ананьїн В. О., Пучков О. О., Волошина Н. М. Військова педагогіка: навч. посіб. Київ: ВІПІ НТУУ “КПІ”, 2012. Ч 1. 304 с., Ч 2. 276 с.

Навчальний контент

4. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Навчальний процес за даною навчальною дисципліною складається з лекцій, семінарських занять, що проводяться за розкладом, підготовки реферату (ІСЗ), системної самостійної роботи, модульної контрольної роботи за 1–2 змістовними модулями, рубіжного контролю, залікової контрольної роботи, а також проведення індивідуальних і групових консультацій за графіком консультацій.

Якість навчання забезпечується шляхом постановки і розв'язання проблемних питань на семінарських заняттях, застосуванням активних форм навчання. Керівництво самостійною роботою відбувається шляхом визначення завдань і рекомендацій для самостійного відпрацювання навчального матеріалу та систематичним контролем викладача за ходом відпрацювання навчальних завдань.

У випадку запровадження обмежувальних заходів, що унеможливають організацію і здійснення освітнього процесу в навчальних приміщеннях у складі груп, проведення навчальних занять з даного кредитного модуля можна здійснювати віддалено з використанням технологій дистанційного навчання.

Навчальна література, зазначена в пункті 4 цієї робочої програми кредитного модуля, є відкритою, не містить відомостей з обмеженим доступом і може бути оприлюднена з використанням технологій дистанційного навчання, а сама програма не потребує коригування у випадку проведення навчальних занять у дистанційному режимі.

Структура кредитного модуля

Номери, назви розділів, тем і питання навчальних занять, посилання на літературу		Кількість годин				
		Всього	у тому числі			
			Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Лабораторні заняття (комп'ютерний практикум)	СР
Семестровий (кредитний) модуль 1. Сталий інноваційний розвиток (Частина 1)						
Розділ (змістовий модуль) 1. Основи філософії науки						
Тема 1	Філософія науки	5	2	2	-	1
Заняття 1/1	Філософія науки як галузь філософського знання і навчальна дисципліна. 1. Рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO) курсантів з навчальної дисципліни. 2. Предмет філософії науки, її функції і місце у суспільстві. Основана література: [1–3].	2.5	2	-	-	0.5
Заняття 1/2	Об'єкт, предмет, функції та генезис філософії науки. 1. Філософія науки як галузь філософського знання. 2. Зміст і завдання філософії науки.	2.5	-	2	-	0.5

	3. Об'єкт, предмет і особливості філософії науки. 4. Основні функції філософії науки. 5. Основні концепції та течії філософії науки. Основна література: [1–3].					
Тема 2	Наука як система та сучасні концепції її розвитку	6	2	2	-	2
Заняття 2/1	Характеристика науки як системи, її зміст і функції. 1. Зміст науки як соціокультурного інституту, її проблемні питання і особливості. 2. Соціальна роль і основні функції науки. Основна література: [1–3].	3	2	-	-	1
Заняття 2/2	Наука як соціальна система соціокультурний інститут. 1. Наука у системі культури, її структура, зміст і функції. 2. Співвідношення соціологічних, філософських методологічних, світоглядних логіко-гносеологічних аспектів науки. 3. Особливості і проблемні питання розвитку сучасної науки. 4. Критерії наукового пізнання Основна література: [1–3].	3	-	2	-	1
Тема 3	Генезис науки	6	2	2	-	2
Заняття 3/1	Виникнення науки і закономірності її розвитку. 1. Виникнення та історичні етапи розвитку науки. 2. Сучасні концепції розвитку науки. Основна література: [1–3].	3	2	-	-	1
Заняття 3/2	Історичні етапи становлення і розвитку науки. 1. Передісторія науки і соціальні умови її виникнення. 2. Основні історичні етапи розвитку науки. 3. Закономірності розвитку науки. 4. Концептуальні моделі науки в сучасній зарубіжній філософії (концепції	3	-	2	-	1

	К. Поппера, Т. Куна, І. Лакатоса та інші). Основна література: [1–3].					
Разом за розділом 1		17	6	6	-	5
Розділ (змістовий модуль) 2. <i>Методологія і логіка наукового пізнання</i>						
Тема 4	Сутність науково-пізнавальної діяльності	6	2	2	-	2
Заняття 4/1	Сутність і зміст науково-пізнавальної діяльності. 1. Методологія наукового пізнання, її поняття і зміст. 2. Науково-пізнавальна діяльність як процес 3. Методологія і логіка воєнно-наукового пізнання Основна література: [1–3].	3	2	-	-	1
Заняття 4/2	Методологічні основи і зміст науково-пізнавальної діяльності. 1. Поняття і зміст методології наукового пізнання. 2. Структура науково-пізнавальної діяльності як процесу. 3. Об'єкт, суб'єкт наукового пізнання, їх взаємодія. 4. Основні концепції науки. 5. Критерії науковості і новизни знань. 6. Воєнно-науково пізнання: сутність, особливості, види. Основна література: [1–3].	3	-	2	-	1
Тема 5	Наукове пізнання.	6	2	2	-	2
Заняття 5/1	Форми, рівні і методи наукового пізнання. 1. Емпіричний і теоретичний рівні наукового дослідження. 2. Характеристика основних форм наукового пізнання. 3. Методи і форми наукового пізнання. Основна література: [1–3].	3	2	-	-	1
Заняття 5/2	Характеристика основних форм, рівнів і методів наукового пізнання. 1. Рівні наукового дослідження 2. Форм наукового пізнання (факт, гіпотеза, проблема, теорія, концепція, ідея). 2. Характеристика емпіричних	3	-	2	-	1

	методів наукового пізнання (спостереження, вимірювання, експеримент). 3. Методи теоретичного рівня пізнання. (аналіз, синтез, індукція, дедукція, абстрагування, узагальнення, моделювання, ідеалізація). Основна література: [1–3].					
Тема 6	Творчість та інтуїція в науці та воєнній справі	6	2	2	-	2
Заняття 6/1	Творчість та інновації у воєнній справі. 1. Творчість та інтуїція в науці. 2. Інновації в суспільстві. 3. Передбачення та творчість у військовій справі. Основна література: [1–3].	3	2	-	-	1
Заняття 6/2	Зміст і значення інтуїції та творчості в науково-пізнавальній діяльності. 1. Творчий процес у науці та його структура і етапи. 2. Інтуїція та інновації в науці. 3. Наукове передбачення у військовій справі. 4. МКР (з тем № 1- 6). Основна література: [1–3].	3	-	2	-	1
Разом за розділом 2		18	6	6	-	6
Розділ (змістовий модуль) 3. Філософія техніки						
Тема 7	Філософські проблеми техніки	5	2	2	-	1
Заняття 7/1	Філософські проблеми розвитку техніки. 1. Виникнення і розвиток і особливості технічного знання. 2. Соціальні та екологічні аспекти функціонування техніки. Основна література: [1–3].	2.5	2	-	-	0.5
Заняття 7/2	Філософські проблеми розвитку техніки та технічного знання. 1. Техніка і суспільство. 2. Виникнення і розвиток технічного знання. 3. Техніка як соціальне явище.	2.5	-	2	-	0.5

	4. Історичні етапи розвитку техніки. 5. Екологічні аспекти функціонування техніки. 6. Техніка у військовій справі. Основна література: [1–3].					
Тема 8	Філософські проблеми науково-технічної революції	5	2	2	-	1
Заняття 8/1	Науково-технічна революція, та воєнна справа. 1. Сутність і зміст науково-технічної революції, етапи розвитку. 2. Вплив науково-технічної революції на природу, суспільство, людину та безпеку. Основна література: [1–3].	2.5	2	-	-	0.5
Заняття 8/2	Сутність, зміст і соціальні наслідки науково-технічної революції. 1. Науково-технічний прогрес та його етапи. 2. Сутність та основні риси науково-технічної революції. 3. Напрямки сучасного етапу НТР. 4. Соціальні наслідки науково -технічної революції. 5. Науково-технічна революція та безпека. 6. Основні цілі та принципи державної політики України у сфері наукової і науково -технічної діяльності. Основна література: [1–3].	2.5	-	2	-	0.5
Тема 9	Глобалізація та світова наука.	3	2	-	-	1
Заняття 9/1	Тенденції та суперечності розвитку світової науки. 1. Глобалізація як соціальне явище. 2. Вплив глобалізації на розвиток світової та національних наук. Основна література: [1–3].	3	2	-	-	1
Разом за розділом 3		13	6	4	-	3
Семестровий (кредитний) модуль 2. Сталий інноваційний розвиток (Частина 2)						

Розділ (змістовий модуль) 4. Загальні засади педагогіки вищої школи						
Тема 1	Педагогіки вищої школи в освітній системі України	14	4	4	-	6
Заняття 1/1	Структура вищої освіти, рівні підготовки фахівців, система вищих навчальних закладів. 1. Теоретичні основи курсу “Педагогіка вищої школи”. 2. Педагогічна система та її складники. 3. Професійна підготовка фахівців в системі вищої освіти Основна література: [5–6]	5	2	-	-	3
Заняття 1/2	Педагогіка вищої школи як наука, її місце у системі наук про людину. 1. Історія становлення та розвитку педагогіки вищої школи 2. Державна політика у сфері вищої освіти 3. Основні задачі педагогіки вищої військової школи. Основна література: [5–6]	3	-	2	-	1
Заняття 1/3	Вища освіта і сучасна цивілізація. 1. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти. 2. Особливості зарубіжних систем вищої освіти. 3. Імплементация кращого досвіду систем вищої військової освіти країн-партнерів НАТО. Основна література: [5–6]	3	2	-	-	1
Заняття 1/4	Стратегія розвитку системи вищої освіти в Україні. 1. Гармонізація структури вищої освіти відповідно до зобов'язань країн-членів Європейського простору вищої освіти гуманізація освіти у ВНЗ. 2. Цифровізація системи вищої школи. 3. Трансформація освіти в секторі безпеки та оборони відповідно до доктринальних підходів і принципів НАТО	3	-	2	-	1

	Основна література: [5–6]					
Тема 2	Організація науково-педагогічного процесу	16	4	4	-	8
Заняття 2/1	Дидактичні основи процесу навчання 1. Основні поняття теорії навчання 2. Основні принципи дидактики 3. Методичне забезпечення діяльності вищого військового навчального закладу. Основна література: [5–6]	4	2	-	-	2
Заняття 2/2	Навчальні заняття та їх методичне забезпечення. 1. Методичні основи викладання навчальних дисциплін 2. Освітні, педагогічні та навчальні технології. 3. Психологічні чинники активізації процесу навчання курсантів Основна література: [5–6]	4	-	2	-	2
Заняття 2/3	Компетентнісний підхід як основа стандартизації вищої школи. 1. Основні завдання забезпечення якості вищої освіти. 2. Тріада «знання-уміння-навички» 3. Загальні та професійні компетентності фахівця сектору безпеки та оборони Основна література: [5–6]	4	2	-	-	2
Заняття 2/4	Педагогічна творчість як методична основа формування творчої особистості 1. Рівні продуктивності педагогічної діяльності 2. Педагогічне новаторство 3. Управління навчально-творчою діяльністю. Основна література: [5–6] Додаткова література [12–34]	4	-	2	-	2
Тема 3	Суб'єкти освітнього процесу у вищій школі	8	2	2	-	4
Заняття 3/1	Особистість викладача вищої школи.	4	2	-	-	2

	1. Стилi викладацької діяльності. 2. Дiада “здобувач-викладач”. 3. Викладач як науковець i педагог. 4. Поняття та складовi педагогiчного iмiджу. Основна лiтература: [5–6] Додаткова лiтература [12–34]					
Заняття 3/2	Особистiсть здобувача вищої освiти 1. Особливостi розвитку особистостi здобувача 2. Процеси пiзнання та навчання. 3. Права i обов’язки здобувача. Основна лiтература: [5–6] Додаткова лiтература [12–34]	4	-	2	-	2
Разом за роздiлом 4		38	10	10	-	18
Роздiл (змiстовий модуль) 5. Мета, завдання та принципи виховання						
Тема 4	Виховна функцiя вищої школи	8	2	2		4
Заняття 4/1	Органiзацiйно-виховна діяльнiсть. 1. Структура виховного процесу. 2. Сучаснi моделi виховання у вищiй школi. 3. Педагогiчне партнерство Основна лiтература: [5–6] Додаткова лiтература [12–34]	4	2	-	-	1
Заняття 4/2	Основнi напрями виховної роботи в умовах воєнного стану 1. Особливостi вiйськово-патрiотичного виховання. 2. Морально-психологiчне забезпечення навчального процесу. 3. Професiйне самовиховання майбутнього вiйськового Основна лiтература: [5–6] Додаткова лiтература [12–34]	4	-	2	-	2
Тема 5	Професiйна культура та педагогiчна майстернiсть педагога	6	2	4	-	2
Заняття 5/1	Професiйна культура вiйськового педагога. 1. Професiйограма органiзатора освiтнього процесу. 2. Професiйна етика й такт.	3	2	-	-	1

	3. Особистісні компоненти культури військового педагога-вихователя. Основна література: [5–6] Додаткова література [12–34]					
Заняття 5/2	Педагогічна майстерність педагога вищій школі. 1. Зміст та особливості педагогічної майстерності та професійної компетентності. 2. Майстерність педагогічного спілкування. 3. Перевірка знань та умінь курсантів підготовки до проведення навчальних занять. 2. захист рефератів. Основна література: [5–6] Додаткова література [12–34]	3	-	4	-	1
Разом за розділом 5		14	4	6	-	6
МКР		6	-	-	-	6
Реферат		6	-	-	-	6
Залік		8	-	2	-	6
Всього годин		120	32	34	-	54

5. Самостійна робота курсанта

Головними видами самостійної роботи курсантів є: самостійна підготовка до аудиторних занять та самостійна підготовка до заліку.

Доцільно час самостійної підготовки для поглибленого вивчення та закріплення навчального матеріалу розподілити наступним чином:

№ з/п	Назва теми та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, посилання на літературу)	Кількість годин СР
1.	Розділ (змістовий модуль) 1. Основи філософії науки. <i>Тема 1. Філософія науки</i> 1. Основні проблемні питання й цілі філософії науки. 2. Концепції та течії філософії науки. 3. Історичні етапи розвитку філософії науки. Основна література: [1–3]. Додаткова література [1–11].	1
2.	<i>Тема 2. Наука як система та сучасні концепції її розвитку.</i> 1. Наука у системі культури, її суспільна значущість. 2. Співвідношення соціологічних, філософських, методологічних, світоглядних і логіко-гносеологічних аспектів науки. Основна література: [1–3]. Додаткова література [1–11].	2
3.	<i>Тема 3. Генезис науки.</i> 1. Закономірність розвитку науки. 2. Диференціація і інтеграція наук, їх діалектична взаємодія. 3. Наукові революції, їх структура і різновиди.	2

	<i>4. Загальні моделі розвитку науки у сучасній зарубіжній філософії. Основна література: [1–3]. Додаткова література [1–11].</i>	
4.	Розділ (змістовий модуль) 2. Методологія і логіка наукового пізнання. <i>Тема 4. Сутність науково-пізнавальної діяльності. 1. Концепції істини в науці. 2. Філософські засади побудови наукових теорій. 3. Стиль наукового мислення і наукова картина світу. Основна література: [1–3]. Додаткова література [1–11].</i>	2
5.	<i>Тема 5. Наукове пізнання. 1. Наукові підходи до побудови теорії. 2. Структура теорії, та проблема розробки наукової теорії. 3. Аксиоматичний, гіпотетико-дедуктивний, генетичний методи побудови теорії. Основна література: [1–3]. Додаткова література [1–11].</i>	2
6.	<i>Тема 6. Наукова творчість та інтуїція в науці і воєнній справі. 1. Творчий процес у науці, його структура і етапи. 2. Інтуїція в науці. 3. Колективні форми творчості. 4. Інновації в науці. 5. Організація творчого процесу в ВВНЗ. Основна література: [1–3]. Додаткова література [1–11].</i>	2
7.	Розділ (змістовий модуль) 3. Філософія техніки. <i>Тема 7. Філософські проблеми техніки. 1. Роль техніки і технічного знання в розвитку суспільства. 2. Взаємозв'язок людини і техніки. 3. Наукова і технічна творчість та їх взаємозв'язок. 4. Інженерне мислення і проектування. 5. Екологічні аспекти розвитку техніки у сучасних умовах. Основна література: [1–3]. Додаткова література [1–11].</i>	1
8.	<i>Тема 8. Філософські проблеми науково - технічної революції. 1. Якісні зміни місця науки в інноваційному процесі. 2. Фетишизація ролі науки і техніки у сучасному суспільстві. 3. Теорії індустріального і постіндустріального суспільства, технократичного й інформаційного суспільства. Основна література: [1–3]. Додаткова література [1–11].</i>	1
9.	<i>Тема 9. Глобалізація та світова наука. 1. Глобальна криза і проблема цінності науково-технічного прогресу. 2. Проблема заміни людини в техніці. 3. Криза ціннісно-сміслового змісту сучасної науки. 4. Новітні технології та перспективи людини. Основна література: [1–3]. Додаткова література [1–11].</i>	1
10.	Розділ (змістовий модуль) 4. Загальні засади педагогіки вищої школи <i>Тема 1. Педагогіки вищої школи в освітній системі України 1. Структура вищої освіти, рівні підготовки фахівців, система вищих навчальних закладів. 2. Педагогіка вищої школи як наука, її місце у системі наук про людину.</i>	5

	3. Вища освіта і сучасна цивілізація. 4. Стратегія розвитку системи вищої освіти в Україні. <i>Основна література: [5–6]. Додаткова література [12–34].</i>	
11.	Тема 2 Організація науково-педагогічного процесу 1. Дидактичні основи процесу навчання. 2. Навчальні заняття та їх методичне забезпечення. 3. Компетентнісний підхід як основа стандартизації вищої школи. 4. Педагогічна творчість як методична основа формування творчої особистості. <i>Основна література: [5–6]. Додаткова література [12–34].</i>	8
12.	Тема 3. Суб'єкти освітнього процесу у вищій школі 1. Особистість викладача вищої школи. 2. Викладач як науковець і педагог. 3. Діада “здобувач-викладач”. <i>Основна література: [5–6]. Додаткова література [12–34].</i>	4
13.	Розділ (змістовий модуль) 5. Виховна функція вищої військової школи. Тема 4. Виховна функція вищої школи 1. Організаційно-виховна діяльність у вищій школі. 2. Основні напрями виховної роботи в умовах воєнного стану. <i>Основна література: [5–6]. Додаткова література [12–34].</i>	4
14.	Тема 5. Професійна культура та педагогічна майстерність педагога. 1. Особистісні компоненти культури військового педагога-вихователя. 2. Педагогічна комунікація та педагогічна техніка. викладача вищого навчального закладу. <i>Основна література: [5–6]. Додаткова література [12–34].</i>	2
15.	<i>МКР</i>	6
16.	<i>Реферат</i>	6
17.	<i>Підготовка до заліку</i>	6
Всього годин		54

Політика та контроль

6. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять

Відвідування курсантами лекційних і семінарських занять є обов'язковим. Відсутність курсанта на занятті можлива за поважною причиною, про що робиться помітка в журналі відвідування занять.

Правила поведінки на заняттях

Під час аудиторної роботи курсанта на лекції необхідно уважно слухати викладача, осмислювати, узагальнювати теоретичні положення лекції і конспектувати матеріал у власному конспекті з навчальної дисципліни, не порушуючи етичних норм і вимог дисципліни поведінки на заняттях. Всі питання, стосовно змісту матеріалу і методики лекції, можна задавати викладачеві наприкінці заняття. При застосуванні дистанційної форми навчання лекції і семінарські заняття можуть проводитись з використанням платформ Google classroom, Google meet, Zoom, Cisco Webex Meetings. Під час роботи над матеріалами тексту і презентації лекції у віртуальному середовищі, курсант повинен ознайомитись з темою, метою і планом лекції, рекомендованою літературою, основними поняттями і категоріальним апаратом і змістом теми та законспектувати навчальний матеріал.

Під час самостійної роботи необхідно доповнювати конспекти та розкривати складні питання, що не були з'ясовані протягом лекції, використовуючи рекомендовані по темі навчальні посібники та словники. Для успішного самостійного опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, курсантам пропонуються такі види роботи: читати та конспектувати рекомендовані першоджерела, тексти та статті за професійно-орієнтованою тематикою; складати конспекти та ставити творчі запитання до прочитаних текстів; писати короткі анотації до наукових джерел; готувати презентації до семінарських занять; писати і захищати реферати та виконувати завдання з формування навичок творчої та дослідницької діяльності.

Семінарське заняття, незалежно від форми проведення і середовища, передбачає розгорнуте обговорення питань плану семінару методами дискусії або конференції і містить виступи курсантів з підготовленими короткими доповідями і рефератами з послідовним обговоренням. На кожному семінарському занятті викладачем оцінюються підготовлені курсантами реферати і виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію, а також проводиться письмовий експрес-контроль засвоєння теми.

Мультимедійна презентація виступу на семінарському занятті дозволяє передавати інформацію у візуалізованому, схематичному вигляді, що підвищує її цінність, можливості розуміння і засвоєння навчального матеріалу, особливо при змішаному або віддаленому режимі навчання. Навчальна презентація розробляється згідно з підпитаннями теми семінарського заняття, бути інтерактивною, передбачати зворотній зв'язок з аудиторією.

Презентації для підтримки виступу на семінарському занятті мають бути спрямованими на розкриття основних теоретичних положень теми виступу, містити оптимум наукового тексту у структурованому вигляді, що містить на одному слайді від 3 до 7 окремих положень та мінімум візуалізованих матеріалів. Додаткова текстова інформація, що спрямована на обґрунтування, презентованих теоретичних положень, має бути озвучена доповідачем, протягом від 7 до 10 хв.

Правила захисту індивідуальних завдань

Опанування навчальною дисципліною передбачає, виконання індивідуального семестрового завдання (ІСЗ) – підготовку кожним курсантом реферату на обрану та узгоджену з викладачем тему. Результати виконання ІСЗ курсантів оцінюються під час їх виступу на семінарських заняттях або в процесі співбесіди з викладачем.

Реферат – це дослідження, огляд наукових і правових джерел, спрямований на вивчення, аналіз і узагальнення ідеї, викладених у наукових працях з визначеної проблеми. Загальний обсяг реферату має становити 25–30 рукописних (надрукованих) аркушів, оформлених як наукова робота. Структурно реферат складається з титульного аркушу, змісту, вступу, двох, трьох питань, висновків, списку використаної літератури.

Автор реферату має підготуватися до виступу на семінарі, щоб на вимогу викладача протягом 5–10 хвилин викласти суть проблеми, що розглядається в рефераті. Для кращого захисту реферату пропонується застосовувати наукову мультимедійну презентацію. Оформлений згідно з вимогами, які пред'являються до наукових робіт, реферат оцінюється викладачем.

Загальними вимогами до реферату є:

- чіткість та логічна послідовність викладення матеріалу;
- переконливість аргументації;
- стислість і точність формулювань, які виключають можливість неоднозначного тлумачення;
- конкретність викладення результатів дослідження;
- наукова обґрунтованість висновків;
- академічна добросовісність
- зв'язок з майбутньою професійною діяльністю.

Підготовка до написання рефератів починається зі складання бібліографії – списку використаної літератури (не менш десяти назв першоджерел, монографій, наукових статей, законодавчих актів) та її опрацювання.

У вступі розкривається важливість та актуальність проблеми, стан її висвітлення у літературі, обов'язково визначаються мета та завдання реферату.

В основній частині, що складається з 2–3 питань, потрібно зробити огляд літератури за темою, у логічній послідовності, аргументовано, з посиланнями на джерела, розкрити зміст кожного питання з відповідними висновками, що узагальнюють результати аналізу його опрацювання в наукових і правових джерелах.

У загальних висновках наводять узагальнюючу оцінку одержаних результатів дослідження стосовно суті питань, що розглядалися у роботі, визначається наукова та практична цінність виконаної роботи. Наприкінці, потрібно підкреслити значущість отриманого знання для формування правової і громадянської свідомості військовослужбовця, професійній діяльності фахівця Держспецзв'язку.

Викладати матеріал слід сучасною українською мовою, короткими чіткими фразами, правильно оформлюючи науковий апарат.

Наприкінці реферату подається список використаної літератури (джерел). Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел згідно з державним стандартом: вказується прізвище автора, його ініціали, повна назва книги, місце видання та рік видання, загальна кількість сторінок; для наукових статей додається номер журналу та номери сторінок публікації.

Загальні правила цитування. Цитування повинно бути повним, допускається пропуск слів, речень, абзаців без перекручення авторського тексту. Випущений текст замінюється трьома крапками. При непрямому цитуванні (переказі) слід бути гранично точним у викладанні думок автора і давати відповідні посилання на джерело. Посилання у тексті реферату на джерело слід зазначати порядковим номером за переліком джерел, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: "... у працях [1-3]...". Якщо використовують відомості, матеріали з джерел із великою кількістю сторінок, то у посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, наприклад: [1, с.3].

До оформлення реферату висуваються наступні вимоги – робота має бути надрукована з одного боку паперу формату А4. Робота набирається 14 шрифтом із полуторним інтервалом. Аркуш реферату повинен мати наступні рамки поля: ліве – 25 мм., праве – 15 мм., верхнє – 20 мм. та нижнє – 20 мм. Нумеруються всі сторінки реферату,

починаючи з титулу, але на ньому номер сторінки не проставляють. Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту роботи і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см.).

На титульному аркуші реферату зазначаються: назва інституту, кафедра, назва дисципліни, тема, прізвище, ім'я по батькові виконавця, курс, група, науковий ступень, вчене звання прізвище, ім'я, по батькові особи, що має перевірити реферат, місто та рік.

Друга сторінка має містити план реферату, що складається із вступу, двох або трьох питань та висновки. Остання сторінка містить перелік використаної літератури.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Курсанту за роботу в семестрі можуть бути виставлені додаткові заохочувальні гЗ (зі знаком плюс) або штрафні гШ (зі знаком мінус) бали – до 10 балів. Заохочувальні бали гЗ виставляються за: наявності конспекту всіх лекцій, тем самостійного вивчення і семінарських занять; роботу у науковому товаристві за тематикою дисципліни; участь у інститутській або університетській конференціях (конкурсах, семінарах); виконання завдань викладача щодо вдосконалення наочних і навчально-методичних матеріалів з навчальної дисципліни. Штрафні бали гШ нараховуються за: не відпрацювання у конспекті тем пропущених лекційних і самостійних занять; спробу використання недозволених джерел під час проведення експрес-контролю; затримку подання ІСЗ.

Політика дедлайнів та перескладань

Терміни виконання навчальних завдань і контрольні заходи пов'язані з проходженням навчальної програми з навчальної дисципліни і розкладом занять. Крайній термін виконання ІСЗ (реферату) – останнє семінарське заняття. Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), курсанту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого тижня. Тематичне завдання, яке подається на перевірку з порушенням терміну виконання, оцінюється з врахуванням штрафних балів.

Умови перескладання заліку. У разі отримання курсантом незадовільної оцінки або наявності заборгованості, перескладання заліку з навчальної дисципліни допускається не більше двох разів. При другому перескладанні заліку у курсанта може приймати комісія, яка створюється завідувачем спеціальної кафедри. Оцінка, отримана курсантом у результаті другого перескладання заліку, є остаточною. Курсант, який був не допущений до складання заліку, або був допущений, але не з'явився без поважної причини на залік (коли присутність курсанта обов'язкова), або був усунений від заліку, вважається таким, що використав відповідну спробу скласти залік з дисципліни і має заборгованість.

Політика щодо академічної доброчесності

Відповідно до Закону України «Про освіту» – «Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності ґ сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми. Списування під час контрольних (модульних) робіт та заліку заборонено (в тому числі із використанням мобільних девайсів).

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». **Норми етичної академічної поведінки** студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>

7. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: здійснюється в формі письмового або усного експрес-опитування та виступів за темою семінарського заняття.

Рубіжний контроль: проводиться для уточнення рейтингу курсантів, за результатами вивчення першого і другого змістовних модулів, шляхом виконання модульної контрольної роботи (МКР).

Календарний контроль: здійснюється двічі на семестр згідно Графіка-календаря освітнього процесу ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Умовою атестації є отримання не менш ніж 50% від кількості балів, яку курсант може отримати на час проведення атестації

Семестровий контроль: залік, який проводиться в формі залікової контрольної роботи.

Умови допуску до семестрового контролю:

- 1) зарахування виконання семестрового індивідуального завдання – реферату;
- 2) позитивна оцінка за МКР;

Оцінювання результатів навчання курсантів здійснюється у відповідності до Методичних рекомендацій до розроблення і застосування рейтингових систем оцінювання курсантів (студентів) в ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO) з навчальної дисципліни.

1. Рейтинг курсанта а з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- виконання 5 письмових експрес-контролів;
- поточний контроль на семінарських заняттях (4 усних відповіді);
- виконання модульної контрольної роботи (далі – МКР);
- виконання індивідуального семестрового завдання (далі – ІСЗ) у формі реферату.

2. Критерії нарахування балів.

2.1. Письмовий експрес-контроль (ПЕК) оцінюються максимум в 3 бала:

- “відмінно” – повна, глибока, логічно струнка і обґрунтована відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 3 бала;
- “добре” – достатньо повна і аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 2 бала;
- “задовільно” – неповна і недостатньо аргументована відповідь (не менше 60% потрібної інформації) з незначними помилками – 1 бал;
- “незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам на “задовільно” – 0 балів.

Максимально $5 \times 3_6 = 15$ балів.

2.2. Максимальний бал за відповідь на семінарському занятті оцінюються в 10 балів:

- “відмінно” – повна, глибока, логічно струнка і обґрунтована відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 9-10 балів;
- “добре” – достатньо повна і аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 8 балів;
- “задовільно” – неповна і недостатньо аргументована відповідь (не менше 60% потрібної інформації) з незначними помилками – 6-7балів;
- “незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам на “задовільно” – 0 балів.

Максимально $4 \times 10_6 = 40$ балів.

2.3. Максимальний бал за МКР оцінюється в 20 балів за такими критеріями:

- “відмінно” – повна, глибока, обґрунтована і логічна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 18-20 балів;
- “добре” – достатньо повна, аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 15-17 бала;
- “задовільно” – неповна, неаргументована відповідь (не менше 60% потрібної інформації) з незначними помилками – 12-14 балів;
- “незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам на “задовільно” – 0 балів.

2.4. Максимальний бал за ІСЗ (реферат) оцінюється в 25 балів за такими критеріями:

– “відмінно” – творчий підхід, всебічне, глибоке, логічне, аргументоване розкриття проблеми з посиленням на наукові джерела, обґрунтуванням її значущості для майбутньої соціальної і професійної діяльності і розвитку світогляду – 23-25 балів;

– “добре” – повне, науково обґрунтоване, логічне розкриття проблеми з відображенням власної позиції – 19-22 балів;

– “задовільно” – неповне і недостатньо аргументоване розкриття проблеми з певними недоліками – 15-18 балів;

– “незадовільно” – ІСЗ не виконане, тобто ІСЗ не зараховано – 0 балів.

Наявність позитивної оцінки за ІСЗ є однією з умов допуску до залікової контрольної роботи.

2.5. Курсанту за роботу в семестрі можуть бути виставлені додаткові заохочувальні гЗ (зі знаком плюс) або штрафні гШ (зі знаком мінус) бали – до 10 балів. Заохочувальні бали гЗ виставляються за: наявності конспекту всіх лекцій, тем самостійного вивчення і семінарських занять; роботу у науковому товаристві за тематикою дисципліни; участь у інститутській або університетській конференціях (конкурсах, семінарах).

Штрафні бали гШ нараховуються за: не відпрацювання у конспекті тем пропущених лекційних і самостійних занять; спробу використання недозволених джерел під час проведення експрес-контролю; затримку подання ІСЗ.

RD з кредитного модуля формується як сума всіх рейтингових балів гК, а також заохочувальних гЗ та штрафних балів гШ.

$$R_D = (5_{\text{лек}} \times 3) + (4_{\text{сем}} \times 10) + 20_{\text{МКР}} + 25_{\text{реф}} = 100 \text{ балів}$$

2.6. Залікова контрольна робота оцінюється в 100 балів Її оцінка визначається як сума балів із п'яти теоретичних питань контрольної роботи гЗКР та балів із індивідуального семестрового завдання гІСЗ – реферату

Контрольне завдання ЗКР складається з п'яти питань, із переліку, що наданий у Сілабусі, на які, курсанту потрібно дати письмові відповіді. Максимальний бал за виконання контрольного завдання ЗКР, що складається з п'яти теоретичних питань по 15 балів, оцінюється в 75 балів за такими критеріями:

– “відмінно” – повна, глибока, логічно струнка і науково обґрунтована відповідь (не менше 95% потрібної інформації) – 72-75 балів;

– “дуже добре” – повна і аргументована відповідь (не менше 85% потрібної інформації), або незначні неточності) – 64-71 балів;

– “добре” – достатньо повна і аргументована відповідь (не менше 75% потрібної інформації, або незначні неточності) – 56-70 балів;

– “задовільно” – неповна і недостатньо аргументована відповідь (не менше 65% потрібної інформації та деякі помилки) – 49-55 балів;

– “достатньо” – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 45-48 балів;

– “незадовільно”, відповідь не відповідає умовам на “достатньо” – 0 балів.

Максимальна сума вагових балів, набраних за залікову контрольну роботу, з умовою зарахування балів, отриманих за виконання реферату, складає 100 балів.

3. Рейтингова оцінка трансформується до університетської системи оцінювання згідно з таблицею 1.

Таблиця 1. Переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою
Рейтингові бали, RDOцінка за університетською шкалою

Кількість балів	Оцінка
95-100	Відмінно
85-94	Дуже добре
75-84	Добре
65-74	Задовільно
60-64	Достатньо
Менше ніж 60	Незадовільно

4. Якщо сума набраних, протягом семестру, балів менша ніж 60, курсант виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів за виконання ІСЗ та залікову контрольну роботу переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею 1.

5. Курсант, який у семестрі отримав $RD > 60$ балів, може прийняти участь у заліковій контрольній роботі.

6. Якщо здобувач виконав умови допуску до семестрового контролю у формі заліку, але набрав менше 60 балів, то результуюча оцінка виставляється за результатами залікової контрольної роботи, з урахуванням “жорсткої РСО”. При жорсткій РСО – попередній рейтинг здобувача з відповідної навчальної дисципліни (за винятком рейтингу семестрового завдання) скасовується і він отримує оцінку з урахуванням результатів залікової контрольної роботи. Жорстка РСО формує відповідальне ставлення здобувача до виконання залікової контрольної роботи, змушує його критично оцінити рівень своєї підготовки та ретельно готуватися до заліку.

8. Додаткова інформація з навчальної дисципліни

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль

1. Місце і роль філософії в структурі наукового знання.
2. Історичні етапи розвитку відносин філософії та науки.
3. Філософія науки як галузь дослідження.
4. Філософські проблеми науки та їх систематизація.
5. Основні тенденції розвитку філософії науки.
6. Основні історичні етапи розвитку науки.
7. Особливості розвитку сучасної науки.
8. Проблема визначення науки.
9. Розмежування наукового і ненаукового знання.
10. Наука і ненаукові способи освоєння світу.
11. Соціальна сутність науки.
12. Гуманізація науки як тенденція соціокультурного дискурсу.
13. Посутні риси науки.
14. Функції науки.
15. Класифікація наук.
16. Наукова і технічна творчість.
17. Економічні аспекти розвитку техніки у сучасних умовах.
18. Екологічні і соціальні аспекти функціонування техніки.
19. Сутність науково-технічної революції, етапи розвитку.
20. Сцієнтизм і анти сцієнтизм- протилежно світоглядні оцінки НТР.
21. Теорії індустріального, постіндустріального суспільств.
22. Теорії технократичного й інформаційного суспільств.
23. Особистість науковця у сучасному світі.
24. Міф, технологія, наука.
25. Етичні настанови науки.
26. Специфіка технічних наук.

27. Проблема істини у філософії науки.
28. Проблема співвідношення науки і техніки.
29. Ідеал науковості і проблема редуccionізму.
30. Релятивізм наукового знання.
31. Фетишизація ролі науки і техніки у сучасному суспільстві.
32. Ідея кумулятивізму знання.
33. Позитивістська концепція науки та метафізики.
34. Еволюціоністська модель розвитку науки.
35. Концепції наукових революцій.
36. Поняття наукового дослідження.
37. Види наукових досліджень.
38. Теорія як науково-дослідницька форма.
39. Науково-пошукові етапи дослідження.
40. Гіпотеза як теоретична форма наукового пізнання.
41. Логіка наукового дослідження.
42. Риси та призначення мови науки.
43. Методи наукових досліджень.
44. Наука і суспільство.
45. Сутність наукового методу І. Ньютона.
46. Сутність наукової концепції К. Поппера.
47. Методологічний плюралізм і анархізм П. Фейєрабенда.
48. Концепція розвитку науки С. Тулміна.
49. Концепція розвитку науки І. Локатоса.
50. Види ненаукового знання.
51. Інтуїція в науці.
52. Інновація в науці.
53. Логіка наукового пошуку у військовій сфері
54. Форми наукового пізнання.
55. Методи наукового пізнання.
56. Практика як критерій істини.
57. Види військової практики.
58. Екологічні аспекти розвитку техніки у сучасних умовах.
59. Зміст науково-технічної та інноваційної політики держави.
60. Поняття НТП та етапи його розвитку.

Рекомендована тематика рефератів (ІСЗ)

1. Предмет та особливості філософії науки.
2. Внесок філософії науки у розвиток методологічної свідомості науковців.
3. Філософія і наука.
4. Виникнення науки і її розвиток.
5. Наукова революція XVII століття і філософія Ф. Бекона і Р. Декарта.
6. Історичні форми позитивізму.
7. Неопозитивізм (логічний позитивізм) про співвідношення філософії і науки.
8. Ріст наукового знання як процес висування гіпотез і їхнього спростування.
9. Теорія наукових революцій Т. Куна. Дисциплінарна матриця (парадигма) як спосіб діяльності наукових співтовариств.
10. Методологія науково-дослідницьких програм (НДП) І. Локатоса.
11. Форми організації науки. Наукові школи. М. Полані про "неявне знання."
12. Елементарні прийоми мислення: аналіз, синтез, порівняння, абстракція, їхня класифікація за допомогою категорій "річ", "властивість", "відношення".
13. Емпіричний і теоретичний рівні наукового пізнання. Співвідношення емпірії і теорії.
14. Спостереження, вимірювання у природничому пізнанні.
15. Роль моделей і моделювання в науковому пізнанні.

16. Індукція і дедукція в пізнанні.
17. Особливості індуктивних і дедуктивних висновків.
18. Гіпотеза і її роль у розвитку наукового пізнання.
19. Наукова теорія.
20. Аксиоматичний і гіпотетико-дедуктивний методи побудови теорії.
21. Функції наукової теорії.
22. Формування ідеалів і норм науки: класичний, некласичний та постнекласичний періоди.
23. Еволюція наукової картини світу. Сучасна наукова картина світу.
24. Причини інтеграції наук: механізми інтеграції наук. Інтеграція і диференціація наукового знання.
25. Цінності та ідеали науки.
26. Наука і глобальні проблеми сучасності.
27. Суперечливий характер науки.
28. Етичні норми в науці. Етика відповідальності.
29. Проблема істини у філософії і науці.
30. Суб'єктивне й об'єктивне в істині. 30. Матеріальна і формальна істина.
31. Критерії істини у різних концепціях (кореспондентній, когерентній, прагматичній).
32. Практика як критерій істини. Необхідність розробки і формулювання цього критерію.
33. Наукова теорія, її мета і функції в науковому пізнанні.
34. Основні типи наукових теорій і методи їх побудови.
35. Наукова проблема і її роль у розвитку науки.
36. Наукова ідея як теоретична форма пізнання, її значення для розвитку науки.
37. Наукова гіпотеза, її методологічна роль в побудові наукової теорії.
38. Взаємовідносини теорії і практики в науковому пізнанні.
39. Поняття, судження і умовивід як форми пізнання та теоретичного мислення.
40. Розуміння загального та одиничного, сутності та явища в логіці наукового мислення.
41. Поняття «науковий закон», роль законів у науковому дослідженні.
42. Наукова теорія і способи її побудови.
43. Діалектична та формальна логіка як методи пізнання.
44. Спостереження як науковий метод емпіричного дослідження.
45. Експеримент, його можливості і функції в науковому дослідженні.
46. Дедукція та індукція, аксіоматики-дедуктивний та гіпотетико-дедуктивний методи в науковому пізнанні.
47. Аналогія та метод моделювання у науковому пізнанні.
48. Формалізація та математична логіка в науковому дослідженні.
49. Єдність аналізу і синтезу в науковому пізнанні.
50. Історіографія науки (виникнення, напрямки, основні ідеї та концепції, представники).
51. Основи класифікації наук: різноманіття принципів і концепцій.
52. Взаємозв'язок розвитку техніки і знання в історії науки.
53. Сучасні форми та тенденції інтеграції науки.
54. Єдність наукового знання і його дисциплінарна відмінність.
55. Новації і традиції в розвитку науки і лженаука.
56. Творча особистість вченого та його епоха.
57. Новаторство вченого і наукова традиція.
58. Розробка розуміння інтуїції у філософському інтуїтивізмі.
59. Інтуїція вченого і роль інтуїції в науці.
60. Інтуїція вченого: шляхи та способи її формування.
61. Наукове мислення та різновиди інтуїції.
62. Різноманітність форм взаємозв'язку наукової і технічної творчості.
63. Науково-технічна революція, її філософські проблеми.

64. Проблема “видалення” метафізики з науки.

65. Класифікації наук та її значення для вивчення наук у системі освіти.

